

Sprawozdanie z Międzynarodowego Symposium Lasów Cedrowych w Antalyi – Turcja

Symposium to zostało zorganizowane przez Naczelny Zarząd Lasów w Turcji przy współpracy Leśnego Wydziału Uniwersytetu w Istambule, Leśnego Wydziału Technicznego Uniwersytetu Czarnomorskiego, FAO, IUFRO i Międzynarodowego Centrum Wyższych Studiów Rolniczych Regionu Śródziemnomorskiego. Poświęcone było głównie problematyce lasów z *Cedrus libani* A. Richard w Turcji. Omówiono także niektóre problemy lasów z *Cedrus libani* w innych krajach śródziemnomorskich oraz z *Cedrus atlantica* Manetti.

Symposium rozpoczął dyrektor Naczelnego Zarządu Lasów w Turcji – Nevest Özer, serdecznie witając przybyłych gości. Następnie powitalne przemówienia wygłosił dziekan Wydziału Leśnego Uniwersytetu w Istambule – prof. Hasan Canakcioglu, dyrektor Wydziału Zasobów Leśnych FAO – Jean Paul Lanly, prezydent miasta Antalya – Erol Tezcan oraz wiceminister – Hüsni Poyraz.

Następnie rozpoczęto sesję plenarną, która miała na celu wprowadzenie w tematykę symposium. Obejmowało ono tematykę śródziemnomorskich lasów cedrowych, zbiorowisk roślinnych z *Cedrus libani* oraz współzależności ekologiczne na obszarach występowania lasów z *Cedrus libani* w Turcji. Po tym wprowadzeniu rozpoczęto sesje w trzech blokach tematycznych, mianowicie: ekologia *Cedrus libani* A. Rich., nasiennictwo i genetyka oraz polityka leśna, produkcja drewna na pniu i zarządzanie. Drugiego dnia symposium, sesje plenarne dotyczyły problemów hodowli lasów, zalesień, przetwórstwa drewna i użytkowania ubocznego. Omówiono także szkodniki i choroby *Cedrus libani*. Ogółem wygłoszono 74 referaty.

Kolejne 2 dni symposium to wycieczka w trakcie której prezentowano powierzchnie badawcze wcześniej omawiane, a także najciekawsze, rezerwatowe drzewostany cedrowe. Rozpoczęto od pokazania zalesień na terenach wcześniej wypasanych. Powierzchnię tę zalesiono 2-letnimi sadzonkami różnych klas *Cedrus libani*, *Pinus brutia* i *Castanea sativa*. Po dwóch latach nie stwierdzono istotnych różnic we wzroście sadzonek. Następnie zaprezentowano wiele upraw i młodników na zrębach zupełnych, które

uprzednio wypalono. Problem wypalania zrębów pobudził uczestników sympozjum do ożywionej dyskusji. Zdania były podzielone, gdyż z ekologicznego punktu widzenia wypalanie przynosi straty, ale umożliwia kilkakrotnie szybszy wzrost sadzonek w porównaniu do powierzchni nie wypalanych.

W dalszej kolejności zaprezentowano drzewostany dojrzałe oraz starodrzewie, z pojedynczymi okazami sięgającymi ok. 1000 lat. Zwrócono uwagę na konieczność ochrony starych drzewostanów ograniczenia wypasu kóz i owiec, które niszczą i wręcz uniemożliwiają odnowienie naturalne.

Kolejny dzień poświęcono na podsumowanie oraz wytyczenie kierunków badań na najbliższe lata. A oto niektóre kierunki przyszłych badań: Rozwój systemu korzeniowego *Cedrus libani*, wpływ przygotowania gleby na rozwój zalesień, rozwój metod sztucznego zalesiania, badania nad odpornością *Cedrus libani* na suszę, poznanie fizjologii nasion.

Podkreślono konieczność prognozowania pojawiania się szkodników *Cedrus libani*, jak również opracowanie skutecznych metod zwalczania szkodników. Postanowiono dążyć do ograniczenia wypalania powierzchni zrębowych do ok. 50%. Zwrócono uwagę na ogromne walory turystyczne i rekreacyjne starych drzewostanów, a także na zjawisko napływu zanieczyszczonych mas powietrza z Włoch, zanieczyszczenie wody w okolicach Antalyi oraz widoczne oznaki wpływu zanieczyszczeń na *Cedrus libani* w Ankarze.

Podsumowując, sympozjum to było bardzo owocne, wymieniono wiele poglądów, poruszono całość aktualnych problemów i osiągnięć nauki dotyczących lasów z *Cedrus libani* A. Rich.

Grzegorz Kwiatkowski